

	Центральнoукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Філософії та методології науки			
		Статус дисципліни: нормативна			
Галузь знань					
Спеціальність		014.08 Середня освіта (Фізика)			
Освітня програма		«Середня освіта (Фізика)»			
Рівень вищої освіти		третій (освітньо-науковий)			
Форма навчання		денна			
Курс		I курс			
Семестр		1,2 семестр			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			16
		Практичні/семінарські			14
		Лабораторні			0
		Самостійна робота			60
Семестровий контроль		Залік (1 семестр)/екзамен (2 семестр)			
Викладач		Харченко Ю.В. – доктор філософських наук, професор			
Контактна інформація		kharchenkojv@gmail.com			
Кафедра		кафедра філософії, політології та психології			
Факультет		історії, бізнес-освіти та права			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)		<p>Пререквізити. Курс «Філософія та методологія науки» спрямований на засвоєння найважливіших питань філософії науки, методології науки, теорії пізнання. В процесі вивчення курсу особлива увага приділяється методологічним питанням, які мають велике значення для майбутніх учених, які працюватимуть у різних галузях наукового знання. Курс включає основні положення актуальних сьогодні у філософії методологій науки.</p>			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)		<p>Метою навчання є ґрунтовна підготовка майбутніх аспірантів у сфері філософії та методології науки, а також у сфері філософії пізнання, що передбачає поглиблення вже здобутих при вивченні фундаментальних філософських дисциплін навичок філософської рефлексії та активне їх залучення до науково-пізнавальної діяльності.</p>			
Компетентності		<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного, критичного мислення, аналізу та синтезу, узагальнення та систематизації.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами усно та письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність генерувати ідеї, формувати обґрунтовані судження, здійснювати вибір, приймати неупереджені й умотивовані рішення, брати участь в аргументованій дискусії.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо відповідно до етичних норм і принципів, стандартів поведінки науковця, правил академічної доброчесності у науковій, науково-педагогічній діяльності та практиці.</p> <p>ЗК 8. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення в особистісній і професійній сферах.</p> <p>ЗК 9. Здатність до проектної діяльності у тому числі в міжнародному контексті.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності</p>			

	<p>ФК 4. Здатність проводити аналіз та інтерпретувати наявні наукові результати з подальшим використанням для вирішення завдань наукового дослідження, у професійній діяльності.</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати знання іноземної мови при проведенні наукового дослідження, у професійній діяльності.</p> <p>ФК 8. Здатність здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (зокрема фізичної), створювати та впроваджувати новітні методики (технології) навчання, поєднувати власну педагогічну (науково-педагогічну) діяльність на високому професійному рівні з поширенням нових знань і кращої практики в педагогічній спільноті.</p> <p>ФК 9. Здатність комунікувати з питань, що складають сферу наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.</p> <p>ФК 10. Здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві на національному та міжнародному рівнях.</p>
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</p> <p>ПРН1 Критично осмислювати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування освіти в Україні та світі, для розв'язання дослідницьких і професійних завдань, комплексних та інноваційних проблем, у тому числі в міждисциплінарних галузях.</p> <p>ПРН2 Вільно спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях, у тому числі в провідних зарубіжних наукових виданнях.</p> <p>ПРН8 Застосовувати філософські принципи, поняття і категорії для обґрунтування методологічних засад, визначення соціокультурних чинників авторського дослідження.</p> <p>ПРН9 Поглиблювати й переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику, інтерпретувати ці знання у контексті досліджуваної проблеми та репрезентувати власне бачення шляхів її розв'язання.</p> <p>ПРН10 Здатність провести інформаційний пошук, самостійний добір, якісну обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх інтерпретацію; організувати дослідницьку роботу з узагальнення педагогічного досвіду освітнього закладу, освітньої структури або досвіду роботи педагогів-новаторів тощо.</p> <p>ПРН 14 Критично оцінювати особисті досягнення у науковій, професійній, педагогічній діяльності, рефлексувати та використовувати відповідні результати для подальшого самовдосконалення й розвитку.</p> <p>ПРН 15 Відповідально працювати у складі колективу науковців (вітчизняних, зарубіжних), формуючи власний внесок у виконання спільного проекту, завдання.</p> <p>ПРН 16 Виконувати вимоги академічної та професійної доброчесності.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Лекція 1. Роль та призначення науки. Наука як предмет філософського дослідження.</p> <p>Лекція 2. Становлення наукового знання в історії філософії.</p> <p>Лекція 3. Становлення і розвиток сучасної науки. Основні періоди.</p> <p>Лекція 4. Структура наукового знання.</p>

	<p>Лекція 5. Розвиток наукового знання. Лекція 6. Наука як фундаментальна соціальна практика. Лекція 7. Науки як сфера етики. Лекція 8. Наука як явище культури. Лекція 9. Методологія наукового дослідження. Лекція 10. Рівні наукового пізнання. Лекція 11. Вплив філософії на формування наукової картини світу. Лекція 12. Синергетика та наука. Лекція 13. Значення наукової раціональності як філософської проблеми. Лекція 14. Метод і методологія. Класифікація методів. Лекція 15. Методологія індуктивізму. Лекція 16. Методологія фальсифікаціонізму. Лекція 17. Методологія конвенціоналізму. Лекція 18. Методологія історизму.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p style="text-align: center;">Критерії виставлення балів</p> <p>Критеріями оцінки є: виконання письмових завдань</p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • системність, логічність, уміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи. <p>Максимальний бал за виступ з питань певної теми на семінарському занятті – 10 балів. До 15-ти балів аспірант може отримати за виконані завдання самостійної роботи з певної теми, з урахуванням якості, повноти виконання завдання. <u>35 балів аспірант може отримати за індивідуальне науково-дослідне завдання.</u> За виконання контрольних робіт аспірант отримує бали, які враховуються в процесі розрахунків підсумкової семестрової оцінки: Максимальна кількість балів – 40 (1-ша робота), 30 (2-га робота). Результати контрольних робіт доводяться до відома аспірантів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання. Перескладання контрольних робіт допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.</p> <p style="text-align: center;">ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ</p> <p>З дисципліни «Філософія та методологія науки» передбачена така форма семестрового контролю, як залік, який проводиться наприкінці I семестру та екзамен, наприкінці II семестру. Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю. Залік виставляється за результатами роботи впродовж усього семестру. Усім аспірантам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та дворівневою шкалою «зараховано», «не зараховано», за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку. У випадку отримання менше 60 балів (FX,F) за результатами семестрового контролю, аспірант обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p style="text-align: center;">Вимоги викладача</p> <p>1. Засвоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, виконання самостійної роботи,</p>

	<p>написання.</p> <p>2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Як виняток допускається перескладання завдань.</p> <p>3. Якщо студент відсутній із поважної причини, або бажає підвищити бал за різні види робіт (семінарське заняття, самостійну роботу) він має можливість здати виконані завдання на на консультації.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освітній портал ТДАТУ – http://op.tsatu.edu.ua - Наукова бібліотека ТДАТУ – http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/ 2. Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук – http://www.tsatu.edu.ua/shn/ 3. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – http://www.nbuv.gov.ua 4. Сайт Українського філософського фонду – http://www.philosophy.ua
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Рекомендована література для опрацювання</p> <p>Периоджерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адо П. Що таке антична філософія? / П'єр Адо. Львів : Новий Акрополь, 2014. 428 с. 2. Адо П. Філософія як спосіб життя. Пер. з фр. О. Йосипенко. Київ: Новий Акрополь. 2020. 312 с. 3. Арістотель. Метафізика / Пер. з давньогр. О. Панич. Київ: Темпора, 2022. 848 с. 4. Баумейстер А. Вспут до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії : наук. посіб. / Андрій Баумейстер. Київ : Ін-т обдаров. дитини НАПН України, 2017. 236 с. 5. Вернадський В.І. Про науковий світогляд / Володимир Іванович Вернадський (пер. М.Кратко). – К.: НАН України; Центри гуманітарної освіти, 1996.-56 с. 6. Гадамер Г. Істина і метод / Ганс Георг Гадамер (пер. О.Мокровольський). К.: Юніверс, 2000. (Філософська думка). 7. Кун Т. Структура наукових революцій / Томас Кун; (пер.О.Васильєв) К.: Port- Royal,200 Г – 226 с. 8. Платон. Бенкет / перекл. Уляна Головач. Львів.: Видавництво Львівського Католицького Університету, 2005. 110 с. 9. Риккерт Г. Наука о природе и наука о культуре. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. Упоряд. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. ІваноФранківськ: Г.М. Кушнір. 2018. С. 246–265. <p>Статті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kharchenko Julia, Kharchenko Sergej, Olena Sidorkina, Alla Fabrika and Oleg Rusul 2020 Features of application of fundamental knowledge in innovative space: ontological aspect E3S Web of Conferences 157, 04012 (2020) DOI: https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015704012 2. Kharchenko Julia, Kharchenko Sergej, Lavrinenko Svetlana and Antipova Olga 2020 Management of social virtuum as a singular space-time continuum and its logistics: phenomenological divergence and convergence E3S Web of Conferences 175, 15036 (2020) DOI: https://doi.org/10.1051/e3sconf/202017515036

3. Kharchenko Julia, Sergej Kharchenko, Olena Sidorkina, Alla Fabrika and Oleg Rusul 2021 Sustainability of social being as an effect of transforming non-random events into constructive energy (synergetic and transcendent approaches) E3S Web Conferences Volume 258, 07049 (2021) DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125807049>
4. **Kharchenko, J., Kharchenko, S., Klochek, L., Kluenko, E., & Rusul, O.** (2022). La convergencia de la tecnología y la innovación en el espacio complejo moderno. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 14(39), 457-473. <https://doi.org/10.46925/rdluz.39.26>
5. **Kharchenko J., Kharchenko S.** Key determinants of global legal institutions (philosophical aspect) // Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2022. – № 1 (35) – С. 25-30 / DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.35.16533>
6. Zhytnik, T., Khvist, V., Bilan, S., & **Kharchenko, J.** (2022). The problem of art culture and art school in the concern of the events in Ukraine in early 2022: El problema de la cultura artística y la escuela de arte en relación con los acontecimientos de Ucrania a principios de 2022. *Cuestiones Políticas*, 40(75), 370-384. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4075.24>

Підручники:

1. Білецький І.П. Філософія науки (Навч. Посіб.) / І.П.Білецький, О.М.Кузь, В.Ф.Чешко. Х.: ХНЕУ, 2005. 128 с. (Харківський національний економічний університет).
2. Добронравова І.С. Новітня філософія науки (Підручник для студ.філос.ф-тівун-тів і аспірантів (для складання канд.. іспиту з філософії та філософії науки))/ І.С.Добронравова, Т.М.Білоус, О.В.Комар. К. Логос, 2009. 244 с.
3. Максюта М.Є. Філософія науки (Навч.посіб.для підгот. Магістрів в агр.. вищих навч. закл. III-IV рівнів акредитації за усіма напрямками підгот.) / М.Є. МаксютаК.: Урожай, 2004. 418 с. (Національний аграрний університет).
4. Попович М. Наука шукає надійних фортець. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. Упоряд. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. ІваноФранківськ: Г.М. Кушнір. 2018. С. 183–187.
5. Пікашова Т., Шашкова Л. Що є знання? Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. Упоряд. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Г.М. Кушнір. 2018. С. 39–47.
6. Семенюк Е.П. Філософія сучасної науки і техніки: (Підр. для студ.вищихнавч. закл.) / Е.П.Семенюк, В.П.Мельник. Л.: Світ,2006. 152 с.
7. Філософія науки (Конспект лекцій для аспірантів, пошукувачів та магістрів)/ Національний технічний ун-т України «Київський політехнічний ін-т»/ В.М.Пронський, С.М.Комунаров (уклад.). Київ,1997. 200 с.
8. Фірсова Л.В. Філософія науки (Навч. посіб. для студ.вищихнавч. закл.)/ Л.В.Фірсова, І.П.Черних, Я.М.Білик; Л.В.Фірсова(ред.). Х.: 1111В «Нове слово»,2003. 335 с.
9. Філософія науки та інноваційного розвитку (Навч.посіб.)/ Л.Чекаль (ред.), О.Павлова, С.Сторожук та ін. К.: Міленіум,2010. 340 с. біліотечно-інформаційний ресурс Інституту агроєкології і природокористування НААН.

